

D ů v o d y:

Dovolací soud sdílí právní názor obou nižších soudů, že splacení premie Jožovi R-ovi nestalo se s účinkem pro žalovanou společnost a že žalovaná, ježto premie do 3 měsíců soudně nevymáhala, není pojišťovací smlouvou vázána a v důsledku toho ani povinna, by škodu, jež vzešla poškozením pojištěného automobilu, žalobkyni jako postupnici Juraje K-a nahradila. V podrobnostech stačí poukázati ku správným důvodům rozsudků obou nižších stolic, k nimž vzhledem k vývodům dovolání dodati jest ještě toto: Z důvodů rozsudku odvolacího soudu plyne, že se soud druhé stolice připojil k důvodům rozsudku soudu procesního, tedy i k názoru, že pojišťovna, nevymáhavši soudně do tří měsíců zaplacení premie, odstoupila od smlouvy (§ 9 všeob. pojišť. podm.). Dovolatelka po delší úvaze, jak prý se obyčejně pojišťovací smlouvy uzavírají, dospívá k závěru, že ona podmínka jest pro pojištěnce nebezpečnou a že jest nepřístojností, ustanovení takové do podmínek bez vědomí pojištěnců »vpašovati«. Není věci soudu, by uvažoval, zda určitá ustanovení pojišťovacích podmínek jsou pro některou ze smluvních stran výhodná či nebezpečná. To nechť posoudí strany, které smlouvu pojišťovací hodlají ujednati a jež mají se s obsahem podmínek dříve náležitě obeznámiti. Že v tomto případě Juraj K. při sepsání návrhu pojišťovacích podmínek neznal, nebylo za řízení v první stolici vůbec tvrzeno. Podrobil-li se jim, nese také všechny toho důsledky. Zpravení pojištěnce o tom, že pojišťovna z důvodu §u 9 všeobecných podm. pojišť. od smlouvy ustupuje, není předepsáno. Mínil-li K., že, odevzdáv premii R-ovi, správně platil a že případ §u 9 všeob. pojišť. podm. nenastal, jest to omyl, který si zavinil sám, to tím spíše, ježto o způsobu placení premie opět byl poučen obsahem zaslané mu pojistky, nehledíc ani k tomu, že dle zjištění prvního soudu dne 4. listopadu 1921 o zaplacení premie byl upomínán. Žalovaná nebyla však také povinna dáti K-ovi dodatnou lhůtu k zaplacení premie; to by byla musila učiniti jen, kdyby šlo o premii další (§ 9 odstavec třetí všeob. pojišť. podm.). Okolnost, že žalovaná dala škodu vyšetřiti, nelze vykládati jako vzdání se práva odstupu od smlouvy (§ 863 obč. zák.). Svědek H. vysvětlil, proč se tak stalo, že totiž účtárnou nebyli rozhodující činitelé zpraveni o tom, že premie dosud není zaplacená. Ostatně bylo ihned, jak se věc vysvětlila, konstatováno, že K-ovi nárok na náhradu nepřísluší, což tento výslovně přiznal. Třebaže tento projev K-ův neměl účinku ve smyslu §u 1444 obč. zák. v neprospěch žalobkyně, ježto se stal již po postupu, jest přece příznačným pro posouzení otázky, zda K. vyhověl podmínkám smlouvy.

Čís. 3787.

Ujednali-li rozloučení manželé výživné definitivně již za platnosti rozlukového zákona, třebas manželství bylo již před tím rozvedeno od stolu a lože, nemohou se domáhati změny výživného na základě §u 19 rozl. zák.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1924, Rv I 259/24.)

Manželství stran bylo dne 25. února 1919 rozvedeno od stolu a lože a usnesením ze dne 24. září 1919 bylo rozloučeno. Ujednáním ze dne 4. února 1919 zavázal se manžel platiti manželce 200 Kč měsíčně. Za řízení rozlukového v září 1919 strany ujednání to schválily a stvrdily. Žaloba manželky, domáhající se v roce 1922 vzhledem k Šu 19 rozl. zák. zvýšení výživného, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud vyslovil právní názor, že vzhledem k Šu 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., a vzhledem k tomu, že prohlášení žalobkyně, podle kteréhož se spokojila s výživným 200 Kč měsíčně, vzdavši se pro budoucnost nároku na větší výživné, dlužno vykládati podle pravidla rebus sic stantibus, nelze ovšem změnu smíru, o který běží, vyloučiti zásadně, ale že změna taková mohla by právem vyslovena býti pouze tenkrát, kdyby až po narovnání, pokud se týče až po rozluce byly nastaly buď v poměrech stran neb i v povšechné situaci podstatné změny, které strany, uzavírajíce smír, ani při největší opatrnosti nemohly předvídati a na které nemohly vzíti zřetel, jest-li oprávněna domněnka, že by strany, buď ta neb ona, nebyly smlouvu uzavřely, kdyby byly mohly tušiti, že dojde k takovým změnám. Nelze tomuto právnímu názoru přisvědčiti, neboť dovolatelka, která opírá žalobní nárok o předpis Šu 19 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., nemá v tomto předpisu pro svůj nárok zákonité opory. Podle zjištění urovnaly strany vzájemné poměry, jak to soudu, rozvod povolujícímu, oznámily podáním ze dne 4. února 1919, smírem z téhož dne a, když mezi nimi došlo k rozlukovému řízení podle Šu 15 zákona, toto narovnání, na jehož změnu jest nyní žalováno, dodatečně schválily a stvrdily s dodatkem, že žalobkyně vůči žalovanému kromě částky v narovnání jí na výživném smlouvené, nebude již činiti nijakých nároků. Z toho plyne a musí býti usuzováno, že strany své poměry upravily na dobro, jak to z protokolu ze dne 23. září 1919, a přílohy k tomuto protokolu ze dne 12. září 1919 bylo zjištěno, až za platnosti rozlukového zákona. Třebaže tedy manželství stran bylo rozvedeno před platností rozlukového zákona, teprve po jeho vyhlášení bylo rozloučeno a tím zaniklo, ovšem i s manželčíným nárokem na výživné (§§ 1266, 91 a 117 obč. zák.), jakož i s veškerými právy vzájemnými, z manželského poměru prýstícími, nesmí býti přehlíženo, že strany upravily své majetkové poměry na dobro až za platnosti rozlukového zákona, a proto v tomto případě nemůže býti použito předpisu Šu 19 zákona. Tento předpis má svůj původ výhradně ve zřetelně vyslovené úvaze zákonodárcově, že jest nutno učiniti zvláštní opatření s hlediska majetkového práva manželského, jelikož manželé při rozvodu manželství, tehda nerozlučitelných, nemohli předvídati majetkoprávní následky rozluky, nemohli předvídati, že podle §§ 15 a 17 zákona bude si moci každý manžel za určitých podmínek i proti vůli druhého manžela vymoci rozlukou rozvedeného manželství. Právě se doslovně v důvodové zprávě k návrhu zákona (tisk. 298 zasedání N. S. čs. z roku 1919) k Šu 19: »Předpis tento

jeví se nutným v přední řadě na ochranu strany hospodářsky slabší. Bývá jí zpravidla žena, odkázaná na alimony mužovy. Při dosavadních rozvodech sotva kdo pomýšlel na možnost rozluky. Přeměna rozvodu v rozluku nemá mít za následek, aby žena nevinná zbavena byla rázem alimentů, které jí aspoň částečně usnadňují život a chrání ji před mravním úpadkem. Příště bude arcí věcí manželů, aby již při rozvodech mysli na možné důsledky tohoto zákona. Došlo-li ke konečné úpravě majetkových poměrů stran již za platnosti rozlukového zákona, tu musila i žalobkyně mysliti na možné důsledky tohoto zákona, jmenovitě musila si býti vědoma, že pro ni předpis §u 19 zákona neplatí.

Čís. 3788.

Odvolací soud může z nenapadnutého obsahu spisů učiniti doplňující zjištění, třeba neúplnost vytýkal pouze odvolatel a nikoliv i jeho odpůrce.

Určitost záručního prohlášení.

Je-li rukojemství pomocným obchodem, nevyhledává se ku platnosti jeho písemné formy.

(Rozh. ze dne 29. dubna 1924, Rv I 271/24.)

Žalobu na Josefa R-a o zaplacení dodaného piva opíral žalující erár o prohlášení žalovaného, jímž se zaručil za dluh svého bratra Františka R-a. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Doplniv zjištění prvního soudu, nedopustil se odvolací soud ničeho nezákonného, třeba že průvodního řízení neopakoval. Neboť, pravi-li § 498, odstavec první c. ř. s., že odvolací soud má při svém rozhodnutí vycházeti ze skutečností, ve spisech první stolice a v rozsudku prvního soudu zjištěných — pokud ovšem odvoláním nejsou napadeny — nemá to toho smyslu, který tomu přikládá dovolatel, že totiž odvolací soud budovati může jen na skutečnostech, jež zjištěny jsou v rozsudku prvního soudu na základě obsahu spisů, nikoli však na těch, jež sice z obsahu spisů zjistiti lze, jichž však první soud předmětem zjištění v rozsudku neučinil, úplně je pominuv, nýbrž naopak má to tento, dovolatelem napadený smysl, jak plyne z úmyslu zákonodávce. Kdyby totiž odvolací soud nesměl sám potřebné, avšak prvním soudem opominuté zjištění učiniti, přes to, že k němu v obsahu spisů jest podklad a tento podklad odvoláním není napaden, musil by konati něco, co právě vzhledem k uvedeným předpokladům — skutečnostem, obsahem spisů doloženým a co do pravdivosti nenapadeným — úplně jest zbytečné: buď rozsudek zrušiti a formální zjištění prvnímu soudu uložit, nebo opakovati jednání a důkazy, provedené o skutečnostech, o něž jde. Zbytečností by to bylo proto, že by odvolací soud touto oklikou, řízení zdržující a zdražující,